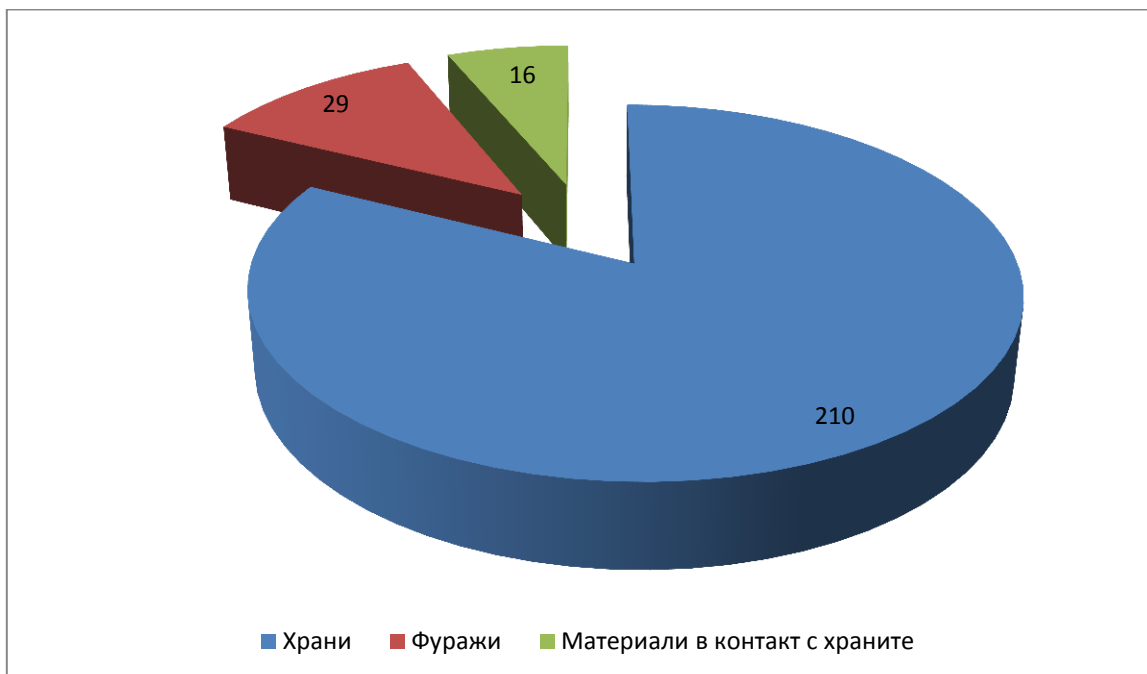

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец март 2014 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец март 2014 г. е **255**. Сигналите в категория храни са най-много – **210**, за фуражите – **29**, а за материалите в контакт с храни – **16** (фиг.1).

Фиг.1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – **58** нотификации които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – **10** нотификации: **живак** в риба от Испания (5); **полициклични ароматни въглеводороди** в пушена риба от Латвия и от Естония; **Listeria monocytogenes** в салата с риба тон от Белгия; **хистамин** в риба тон от Тайланд; **бензо(а)пирен** и **полициклични ароматни въглеводороди** в пушена риба от Латвия.

Двучерпучести мекотели и продукти от тях – **8** нотификации: **високи нива на Escherichia coli** от Гърция (2), Италия и Ирландия; **Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP) toxins** в готвени миди от Ирландия; **норовирус** в миди от Франция; **Amnesic Shellfish Poisoning (ASP) toxins** в миди от Франция; **хранителен взрив причинен от норовирус** в миди от Франция.

Мляко и млечни продукти – **8** нотификации: **Listeria monocytogenes** в сирене от сурово мляко от Италия и Франция, в охладено овче сирене от Франция, в овче

мляко от Испания, в замразено сирене Бри и Камембер от Германия, в сирене с червена култура от Германия, в сирене горгонзола от Италия и в сирене от Франция.

Плодове и зеленчуци – 6 нотификации: **неразрешена употреба на оцветители E 128 - Red 2G, E 110 - Sunset Yellow FCF, E 124 - Ponceau 4R / cochineal red A** в джинджифилова туршия от Япония; **диметоат** в ябълки от Полша; **Listeria monocytogenes** в охладени гъби от Южна Корея; **охратоксин А** в стафиди от Турция; **норовирус** в замразени малини от Китай; **стъклени фрагменти** в ябълково пюре от Полша.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: **Salmonella spp.** в хранителна добавка от Германия (3); **пропускане на вакуум от торби** с високо енергийна храна за ентерално хранене от Германия;

Фуражни суровини – 4 нотификации: **големи количества на семена от амброзия (Ambrosia spp.)** във фураж за птици от Белгия и в царевица от Русия; **афлатоксини** в царевица от Индия и Румъния.

Билки и подправки – 3 нотификации: **охратоксин А** в черен пипер от Индия; **афлатоксини** в микс от подправки от Пакистан; **Bacillus cereus** в кимион на прах от Холандия.

Материали в контакт с храните – 2 нотификации: **миграция на първични ароматни амини** от пластмасови кухненски прибори от Китай; **миграция на кадмий и олово** от чаша от Холандия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: **недекларирана горчица** в охладени свински ребра от Белгия; **Salmonella** в колбаси от глиган от Италия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: **афлатоксини** в шам фъстък от Иран и **Salmonella** в сусам от Индия.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: **пластмасови фрагменти** в кекс с бадеми от Испания; **недекларирани фъстъци** в сандвичи със сладки картофи и **недекларирана целина** в зеленчукови сандвичи поради грешка в етикетирането от Естония.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: **високи нива на кобалт** в храна за риби от Белгия; **Salmonella typhimurium** в кучешки играчки за дъвчене от Холандия.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: **недеклариран глютен** в свободна от глютен царевица от Италия.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: **недеклариран сусам** в шоколадови мъфини от Полша.

Хранителни добавки и ароматизанти – 1 нотификация: **недеклариран сусам** в ароматизант от Полша.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: **Salmonella Enteritidis** в замразени пилешки гърди от Германия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: **недеклариран сулфит** в нарязан колбас от Обединеното кралство.

Нотификации за недопуснат внос – 111 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 27 нотификации: **високи нива на сулфит** в сушени кайсии от Турция (2) и в сушено манго от Ливан; **форметанат** в пресни чушки от Турция (2); **Salmonella spp.** в листа бетел от Бангладеш и Индия; **афлатоксини В1** в сушени смокини от Турция; **перметрин и цихалотрин** в чушки чили от Доминиканската република; **хексаконазол** в боб от Доминиканската република; **фамоксадон** в грах от Кения; **липса на сертифициран аналитичен доклад** за листа къри от Индия; **карбендазим** в пресни чушки от Турция; **дифениламин** в грах от

Кения; хлорпирифос в грах от Кения; клофентазин в чушки от Турция; мъртви насекоми и екскременти от насекоми в сушени стафиди от Индия, заразени с плесени; фенитроцион в маслини от Египет; бензалкониев хлорид в пресни зеленчуци от Коста Рика; малатион в пресни чушки от Турция; изтекъл здравен сертификат на сушени смокини от Турция; смокини от Индия заразени с плесени; опит за нелегален внос на листа бетел от Бангладеш; липса на входяща документация за листа кориандър, боб, прясна мента и патладжани от Тайланд; перметрин в пресни чушки от Доминиканската република; ацетампирид в патладжани от Доминиканската република; малатион и фентион в сушен бял боб от Етиопия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 18 нотификации: афлатоксини В1 в шам фъстък от Иран (5), Турция (2), Афганистан, САЩ, фъстъци от Китай и в индийско орехче от Индонезия; *Salmonella spp.* в сусам от Индия (2); липса на здравен сертификат за фъстъци от Индия и от Китай; фъстъци от Египет заразени с плесени; мъртви насекоми и екскременти от насекоми в бадеми от САЩ.

Материали в контакт с храните – 12 нотификации: миграция на хром от: стоманени кухненски прибори от Китай, от комплект за барбекю от Китай, от матрици за месомелачка от Хонг Конг, от шпатула за грил от Китай и от ножове от Китай; миграция на първични ароматни амини от: пластмасови щипки от Китай, от найлонова тел за разбиване на яйца от Хонг Конг, от найлонов кухненски прибор от Китай; високо ниво на обща миграция от пластмасови вилици от Китай; миграция на хром и манган от кухненски прибори от Китай; миграция на манган от тавички за барбекю от Китай; миграция на хром, никел и манган от кухненски комплект от Китай.

Риба и рибни продукти – 9 нотификации: живак в риба меч от Сенегал (2) и в риба от Нова Зеландия; хистамин в консервирани сардини от Индонезия и в риба тон от Индия; опаразитяване с *Anisakis* на охладена риба от Мароко; бензо(а)пирен в пушени сардини от Гана; развала на охладена риба от Сенегал; влошен температурен контрол на охладена риба от Сенегал.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 8 нотификации: неразрешено облъчване на хранителна добавка от Русия (2); наличие на неразрешената субстанция сибутрамин в кафе за отслабване от Филипините, Тайланд и от САЩ; неразрешено пускане на пазара на билкови отвари от Еквадор; наличие на неразрешената хранителна съставка индол-3 карабинол в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешените субстанции синефрин, октопаминол хидрохлорид и еводиамин в хранителна добавка от САЩ.

Зърнени и тестени изделия – 7 нотификации: липса на здравен сертификат на: ориз от Китай, ГМО ориз от Китай, оризови крекери от Китай и на оризова каша също от Китай; карбендазим в ориз от Индия; високо ниво на алуминий в картофено фиде от Китай; ацефат в ориз от Индия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 5 нотификации: бупрофезин в чай от Китай; луфенурон и хексафлуморон в зелен чай от Китай; тебуконазол, флоникамид, флубендиамид, дифлубезурон и хлорантранипрол и наличие на неразрешените субстанции толфенпирад и динотефуран в зелен чай от Япония; наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Hoodia gordonii* и на новата хранителна съставка тукахое (*Peltranda virgilica*) в кафе за отслабване от Тайланд; луфенурон и наличие на неразрешените субстанции диафентиурон и хлорфлуазурон в зелен чай от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 5 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в телешко месо от Бразилия (2) и Аржентина (3).

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 4 нотификации: норовирус в охладени миди от Виетнам (4).

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella spp.* в замразено птиче месо от Бразилия (3); *Salmonella Hadar* в заготовки от пуешко месо от Бразилия.

Главноноги и продукти от тях – 3 нотификации: кадмий в замразен октопод от Индия и в сепии от Китай; **влошен температурен контрол** на сепии от Индия.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: *Salmonella spp.* в суха храна за домашни любимци от Китай (2).

Супи, сосове и подправки – 2 нотификации: бензо(а)пирен в горещ сос чили от Китай и в масло от чили също от Китай.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: липса на здравен сертификат за нуга с шам фъстък от Иран.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива на окситетрациклин над допустимите норми в замразени скариди от Виетнам.

Фуражни добавки – 1 нотификация: Наличие на неразрешен ориз (Bt 63) в царевични кочани от Китай.

Сладоледи и десерти – 1 нотификация: високи нива на *Enterobacteriaceae* в сладолед от Македония.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: високи нива на оцветител Е 124 - Ponceau 4R / cochineal red A в сироп от ягоди от Израел.

Нотификации за насочване на вниманието – 56 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 13 нотификации: карбендазим в десертно грозде от Индия (2); *Salmonella spp.* в гъби от Виетнам и в листа бетел от Индия; **норовирус** в замразени ягоди от Полша; **наличие на неразрешената субстанция хлорат** в дини от Хондурас; **мъртви насекоми и екскременти от насекоми** във фурми от Тунис; **ометоат и диметоат** в портокали от Египет; **бензалкониев хлорид** в зеленчуци от Коста Рика; **дитиокарбамати** в плод от Виетнам; **метаамидофос, карбендазим и флузилазол** в плод от Индия; **високи нива на *Escherichia coli*** в плод от Тайланд; **метилдатион** в пресни портокали от Тунис.

Фуражни добавки – 5 нотификации: наличие на **генно модифициран ориз (Bt 63)** в царевични кочани от Китай и смесен с друг ориз пак от Китай.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: **полихлорбифенили** в охладена риба от Холандия (2); **хистамин** в замразена риба тон от Индия, в скумрия от Испания и в консервирана скумрия от Тайланд.

Ядки, продукти от ядки и семена – 5 нотификации: **афлатоксини В1** в: семена от дини от Бенин и от Турция, във фъстъци от о-в Мавриций, ядки от Гана; *Salmonella Livingstone* в сусам от Индия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция ванадий** в хранителна добавка от САЩ; **наличие на неразрешената субстанция магнезиев аспартат** в хранителна добавка от САЩ; **недеклариран глутен** в свободно от глутен брашно от лупина от Германия; **неправилно означена мерителна лъжичка** в храна за малки деца от Холандия.

Билки и подправки – 4 нотификации: **афлатоксини В1** в: индийско орехче от Нигерия и в подправки от Бенин; *Salmonella Livingstone* в куркума на прах от Индия; **високи нива на *Escherichia coli*** в акация от Тайланд.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella Enteritidis* в замразено птиче месо от Полша (3); *Salmonella infantis* в охладени филета от пилешки гърди от Италия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: високи нива на *Escherichia coli* в миди от Италия и от Ирландия; **Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP) toxins - okadaic acid** в ризото с миди от Испания.

Зърнени и тестени изделия – 3 нотификации: охратоксин А в крекери от Сърбия и в ролца със смокинов пълнеж също от Сърбия; **недеклариран глутен** в царевично брашно от Полша.

Главнооги и продукти от тях – 2 нотификации: кадмий в: замразени калмари от Китай и в замразени сепии от Испания.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в какао на прах от Китай.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива на окситетрациклин над допустимите норми в замразени скариди от Виетнам.

Мазнини и масла – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в масло от Полша.

Фуражни суровини – 1 нотификация: афлатоксини В1 в царевича от Индия.

Материали в контакт с храните – 1 нотификация: миграция на първични ароматни амини от найлонови кухненски прибори от Китай.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в сурово мляко от Полша.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: недостатъчна термична обработка на сандвич със скариди от Обединеното кралство.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: ботулинов токсин в зеленчукова супа от Италия.

Нотификации за проследяване – 30 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 12 нотификации: *Salmonella* в преработен животински протеин от Германия (2) и Холандия; *Salmonella enterica* в рибено брашно от Дания; *Salmonella kedougou* в рапично брашно от Германия; *Salmonella Llandorf* в соево брашно от Италия; диоксини в рибно масло от Германия; *Salmonella* и високи нива на *Enterobacteriaceae* в центрофугиран яйчен белтък от Белгия; *Claviceps purpurea* в ръж от Германия; *Salmonella Ohio* и *Salmonella Tennessee* в рибено брашно от Дания; *Salmonella Agona* в рибно брашно от Германия; афлатоксини В1 в брашно от оризов глутен от Индия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: етофенпрокс в плодова храна от Словакия; наличие на неразрешената хранителна съставка 3,3 дииндолилметан (DIM) в хранителна добавка от Финландия; наличие на неразрешена храна (*Achyranthes bidentata* Bl.; *Atractylodes macrocephala*; *Cuscuta japonica*; *Epimedium*; *herba cistanches*; *radix paeonia alba*; *Rosa laevigata*; *Semen biotae*.) и наличие на неразрешената субстанция силденафил в хранителни добавки от Обединеното кралство.

Хранителни добавки и ароматизанти – 3 нотификации: арсен в Е 153 – растителен въглен от Словения и от Италия; арсен и олово в Е 153 – растителен въглен от Обединеното кралство.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: ягодови сладкиши от Италия заразени с плесени; мъртви насекоми в закуски от Франция.

Фуражни добавки – 2 нотификации: неразрешен генно модифициран ориз (Vt63) от Китай (2).

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: коаголазапозитивен *Staphylococcus* в сурова шунка от Испания; чуждо тяло (зъб) в колбас от Полша.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: канамицин в ензимен премикс от Германия; наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в папайнова ензимна заготовка от Обединеното кралство.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: неразрешена употреба на оцветител Е 127 – еритрозин в малинов сладкиш от САЩ.

Риба и рибни продукти – 1 нотификация: недоксиноподобни полихлорбифенили в охладена риба от САЩ.

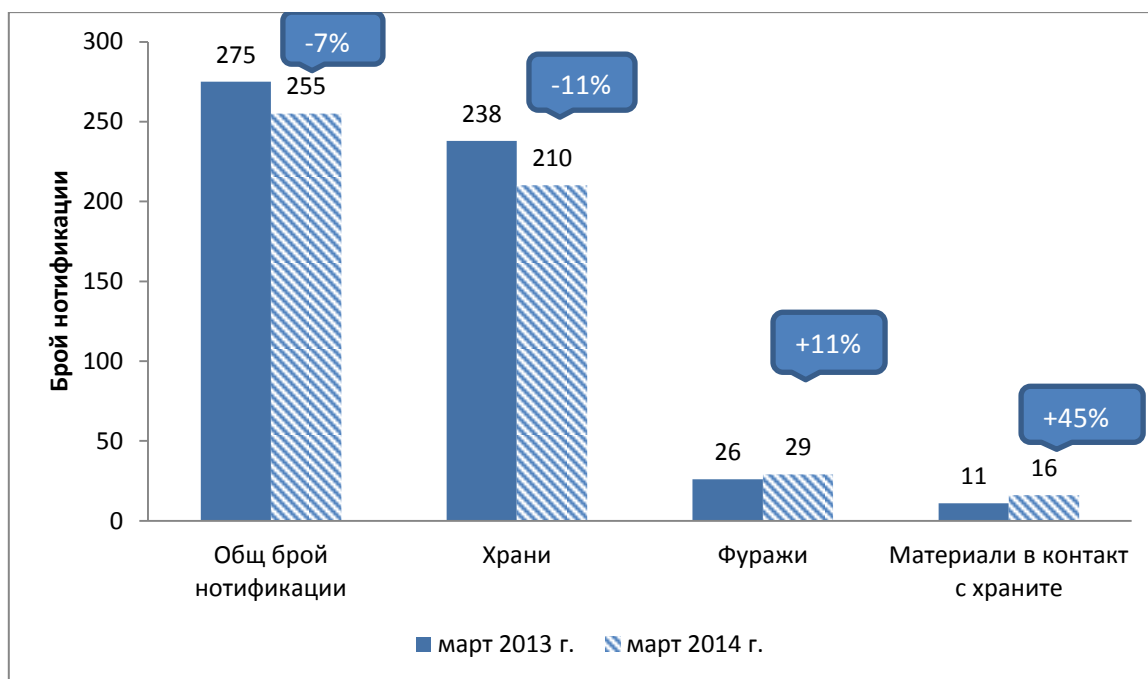
Материали в контакт с храните – 1 нотификация: пластмасови бамбукови блюда неподходящи за използване като материали в контакт с храни (в блюдата са се появили пукнатини и са станали порезни).

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: високо ниво на Е 210 – бензоена киселина и наличие на неразрешената хранителна добавка броминирано растително олио в безалкохолни напитки от САЩ.

Анализ на тенденциите:

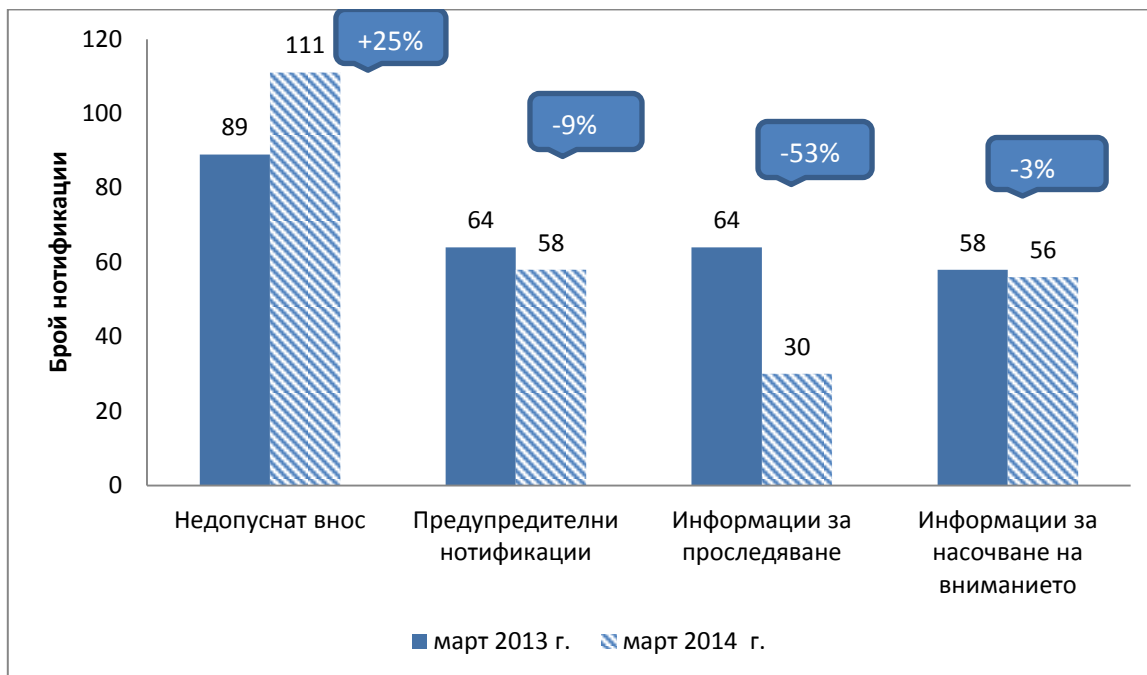
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2013г. – общо и по групи за м. март 2013 г. и м. март 2014 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. При общия брой нотификации се наблюдава лек спад от 7%. При храните също има спад от 11%. За сметка на това при фуражите има повишение от 11%, както и при материалите в контакт с храните където се наблюдава най-голямо повишение от 45%.

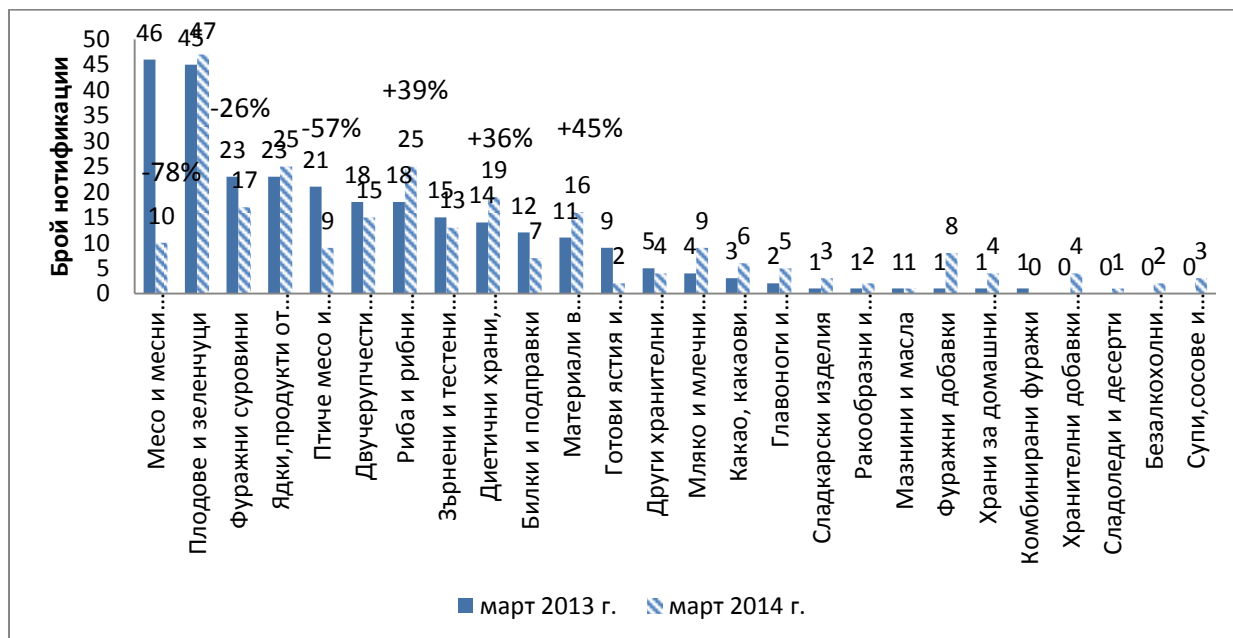
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. март 2013г. и м. март 2014г.

На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос. При тях се наблюдава едно повишение от 25% докато при останалите видове нотификации се наблюдава спад както следва: при предупредителните нотификации с 9%, при информацията за проследяване с 53% и при информацията за насочване на вниманието с 3%.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. Наблюдава се понижение в следните категории храни: „Месо и месни продукти (различни от птиче месо)“ (-78%), „Птиче месо и продукти от птиче месо“ (-57%) и „Фуражни суровини“ (-26%). За сметка на това, повишение се отчита при: „Материали в контакт с храни“ (+45%), „Риба и рибни продукти“ (+39%) и „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ (+36%).

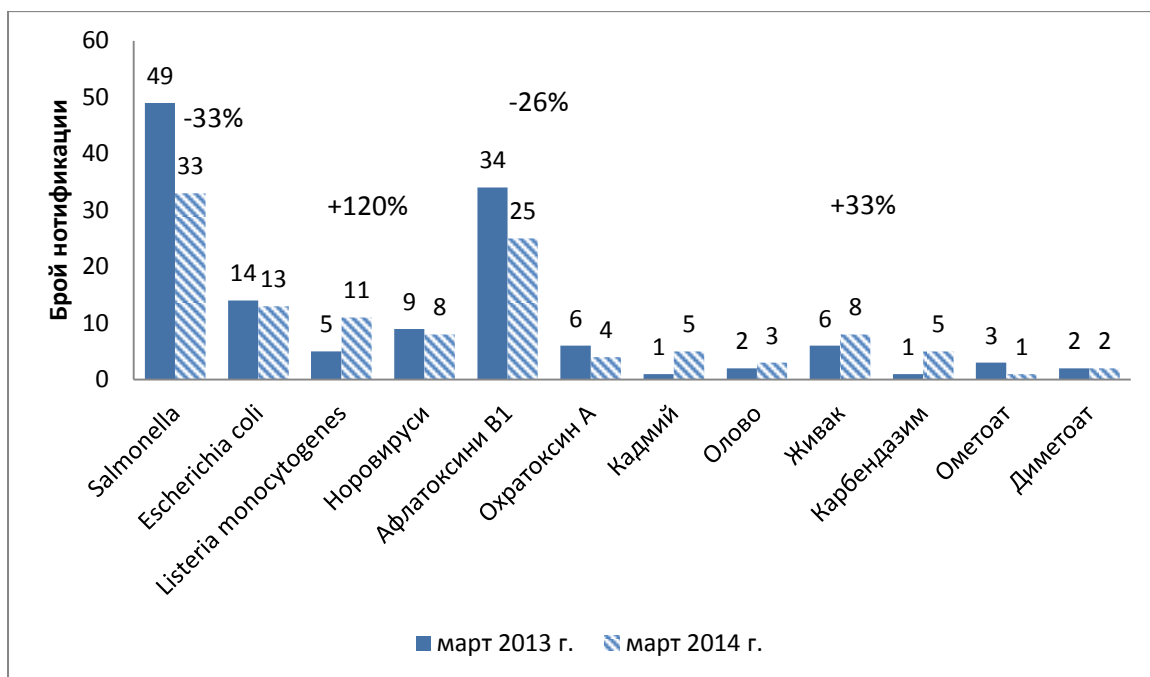

Фиг.4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците март 2013 г. и март 2014 г. може да се направи извод, че съществуват тенденция за понижаване на броя на нотификациите за някои основни групи продукти като: месо и месни продукти

(различни от птиче месо), птиче месо и продукти от птиче месо и фуражни суровини.

Фиг.5 показва сравнителни данни за някои основни причини за нотифициране. През месец март 2014 г. при *Salmonella* има известен спад от 33%, докато при *Listeria monocytogenes* има значително повишение от 120%. При афлатоксините има спад от 26%. От тежките метали при живака се наблюдава слабо повишение от 33%. При пестицидите се запазват ниски нива.

Фиг.5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците март 2013 г. и март 2014 г. може да се направи извод, че съществува тенденция за спад при патогенните микроорганизми с изключение на *Listeria monocytogenes* където има повишение. При микотоксините също има тенденция на спад, докато при тежките метали с изключение на живака се наблюдават ниски нива. Ниски нива има и при пестицидите.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация

незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните (<http://www.babh.government.bg/bg/actualno-risk-evaluation.html>) и Националния фокален център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „НСМОРПР“
02.07.2013г.